

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПОДІЛЬСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ АГРАРНО-ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає мету, організацію управління, основні завдання, принципи, функції, зміст та порядок діяльності уповноваженої особи психологічного забезпечення освітнього процесу (психолога) у Подільському державному аграрно-технічному університеті (далі – ПДАТУ), є правовою та організаційно-методичною основою її роботи.

2. У ПДАТУ діє психолог, що забезпечує своєчасне і систематичне вивчення психофізичного розвитку учасників освітнього процесу, мотивів їх поведінки і діяльності з урахуванням вікових, інтелектуальних, фізичних, гендерних, статусних та інших індивідуальних особливостей, сприяє створенню умов для виконання освітніх, виховних, професійних завдань.

Психологічне забезпечення освітньо-професійного процесу в ПДАТУ здійснює психолог.

Соціально-педагогічний патронаж у ПДАТУ сприяє взаємодії учасників освітнього процесу, сім'ї і суспільства у вихованні здобувачів освіти, їх адаптації до умов соціально-професійного середовища, забезпечує консультативну допомогу батькам.

3. *Метою* діяльності психолога є сприяння створенню умов для соціального та інтелектуального розвитку учасників освітнього процесу, охорони психічного здоров'я, надання психологічної та соціально-педагогічної підтримки всім учасникам освітнього процесу відповідно до цілей та завдань вищої освіти.

4. У своїй діяльності психолог керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», іншими законами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, Етичним кодексом психолога, Положенням про психологічну службу системи освіти України

(наказ Міністерства освіти України від 03.05.1999 р. №127), Конвенцією ООН про права дитини (1991 р.), Декларацією прав дитини (1959 р.), Декларацією прав людини, Законом України «Про охорону дитинства» (2001 р.), матеріалами, щодо планування діяльності, ведення документації і звітності усіх ланок психологічної служби системи освіти України (Інформаційний збірник Міністерства освіти України, № 20, 2000 р.), Положенням про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів (2001 р.), Положенням про експертизу психологічного і соціологічного інструментарію, що застосовується в навчальних закладах МОНУ, а також цим Положенням.

5. Психолог співпрацює з органами охорони здоров'я, соціальної політики, молоді та спорту, внутрішніх справ, іншими органами виконавчої влади, а також комунальними закладами соціального захисту дітей, підтримки сімей, дітей та молоді, фахівцями із соціальної роботи об'єднаних територіальних громад, громадськими організаціями.

II. Управління та зміст діяльності психолога у ПДАТУ

1. Уповноважена особа психологічного забезпечення освітнього процесу ПДАТУ підпорядковується ректору університету.

2. Уповноваженою особою є працівник з вищою освітою за відповідною спеціальністю (психологія), науковим ступенем, який здійснює свою діяльність на громадських засадах.

3. Психолог ПДАТУ здійснює:

- психологічне забезпечення освітнього процесу;
- психологічний супровід психічного, розумового, соціального і фізичного розвитку здобувачів освіти; психологічну діагностику та аналіз динаміки психічного, розумового і соціального розвитку здобувачів освіти; психологічний супровід адаптації до умов освітнього процесу;
- реалізацію розвивальних, профілактичних, просвітницьких, корекційних програм з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей учасників освітнього процесу;

- соціально-педагогічний супровід здобувачів освіти, колективу та мікрогруп, осіб, які потребують піклування чи перебувають у складних життєвих обставинах;

- просвітницьку та профілактичну роботу серед учасників освітнього процесу з питань запобігання та протидії домашньому насильству, злочинності, алкоголізму, наркоманії тощо;

- вивчення та аналіз соціальних умов розвитку здобувачів освіти, мікроколективу (групи), студентського колективу в цілому, молодіжних і дитячих громадських організацій.

- консультативну допомогу всім учасникам освітнього процесу з питань навчання, виховання здобувачів освіти, особистісного та професійного розвитку тощо; роботу з постраждалими від насильства осіб тощо.

4. Психолог ПДАТУ бере участь в:

- освітній діяльності, спрямованій на забезпечення всебічного розвитку здобувачів освіти як особистості та найвищої цінності суспільства, їх талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і, необхідних для успішної самореалізації, компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого професійного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству;

- роботі вченої та педагогічних рад, психолого-педагогічних консилиумів, семінарів і засідань методичних рад та об'єднань;

- плануванні і реалізації завдань соціалізації здобувачів освіти, адаптації їх у новому колективі і соціальному середовищі;

- наданні допомоги особам і сім'ям, що перебувають у складних життєвих обставинах або потребують посиленої педагогічної уваги чи мають особливі освітні потреби, в тому числі постраждалим від насильства та військових конфліктів;

- розробці та впровадженні розвивальних, корекційних програм, посібників, методичних рекомендацій, планів освітньої діяльності з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей здобувачів

освіти, а також для осіб, які перебувають на індивідуальній та інклюзивній формі навчання.

5. Психолог ПДАТУ сприяє:

- формуванню у здобувачів освіти відповідальної та безпечної поведінки в ситуаціях ризику, навичок здорового способу життя, збереження репродуктивного здоров'я, готовності до самореалізації;

- професійному та особистісному самовизначенню здобувачів освіти, формуванню життєвої компетентності;

- формуванню соціально комунікативної компетентності;

- попередженню та профілактиці професійного вигорання науково-педагогічних працівників;

- формуванню психологічної готовності учасників освітнього процесу до взаємодії в інклюзивному середовищі з особою з особливими освітніми потребами;

- формуванню психологічної культури учасників освітнього процесу;

- попередженню будь-яких видів і форм насильства та конфліктів серед здобувачів освіти;

- формуванню небайдужого ставлення здобувачів освіти до постраждалих осіб, усвідомлення необхідності невідкладного інформування педагогів про випадки домашнього насильства і конфліктів серед здобувачів освіти, що стали їм відомі;

- взаємодії закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні здобувачів освіти, їх адаптації до умов соціального середовища;

- захисту прав здобувачів освіти від будь-яких видів і форм насильства, представляє їхні інтереси у правоохоронних і судових органах тощо;

- формуванню у здобувачів освіти відповідальної поведінки, культури, здорового способу життя, збереження репродуктивного здоров'я;

- попередженню конфліктних ситуацій, що виникають під час освітнього процесу, запобіганню та протидії домашньому насильству.

III. Основні завдання, принципи та функції психологічного забезпечення освітнього процесу

1. Завдання психологічного забезпечення ПДАТУ:

- збереження та зміцнення психічного та соціального здоров'я, сприяння особистісному, інтелектуальному, фізичному і соціальному розвитку здобувачів освіти шляхом доповнення сучасних методів навчання та виховання ефективними психолого-педагогічними технологіями;

- сприяння забезпеченню психологічної безпеки, надання психологічної і соціально-педагогічної допомоги всім учасникам освітнього процесу.

2. Принципами діяльності психологічного забезпечення є:

- науковість, цілісність і послідовність психологічної інформації;
- професійна компетентність та відповідальність;
- індивідуальний та клієнтцентований підхід до кожної особистості;
- доступність соціально-педагогічних та психологічних послуг (допомоги);

- міждисциплінарність, комплексність і системність у здійсненні професійної діяльності;

- добровільність та співпраця – психолог проводить консультаційну та корекційну роботу із здобувачами освіти за їхньою згодою;

- гуманізм та повага до особистості людини;

- об'єктивність – психолог не повинен допускати упередженого відношення до будь-якої людини;

- конфіденційність – професійна таємниця, нерозголошення інформації, отриманої в результаті індивідуальних консультацій;

- дотримання норм професійної етики.

3. Функції психологічного забезпечення:

- діагностично-прогностична – психолого-педагогічне вивчення чинників становлення особистості, її індивідуального розвитку;

- організаційно-методична – визначення стратегії, мети, завдань, планування діяльності психологічної служби та координація взаємодії учасників освітнього процесу;

- корекційно-розвивальна – система впливів, спрямованих на подолання визначених проблем, труднощів, шкідливих звичок, негативних емоційних станів тощо у здобувачів освіти; здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психофізичному та інтелектуальному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки; сприяння розвитку освітніх, інтелектуальних, загальних, спеціальних та соціальних здібностей, формування мотивації до освітньої діяльності у здобувачів освіти; надання психолого-педагогічної допомоги здобувачам освіти з метою адаптації до умов навчання і життєдіяльності;

- консультативна – допомога у вирішенні проблем щодо розвитку, виховання, навчання та формування психологічної і соціальної компетентності учасників освітнього процесу;

- просвітницько-профілактична – поширення психологічних знань, виявлення фактів порушення прав особи, проведення заходів щодо подолання негативних чинників, які впливають на життєзабезпечення людини, її моральний та соціальний розвиток, профілактика та попередження негативних впливів;

- соціально-захисна – здійснення соціально-педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, які опинилися у складних життєвих обставинах, перебувають у кризових ситуаціях (постраждали від соціальних, техногенних, природних катастроф, перенесли тяжкі хвороби, стреси, переселення, зазнали насильства тощо); захист конституційних прав і статусу, законних інтересів здобувачів освіти.

IV. Напрями діяльності, права та обов'язки уповноваженої особи психологічного забезпечення освітнього процесу.

1. Психолог ПДАТУ займається такими напрямками діяльності психологічного забезпечення:

- діагностика – виявлення причин труднощів у навчанні, інтелектуальному розвитку, соціально-психологічній адаптації; вивчення та визначення індивідуальних особливостей динаміки розвитку особистості, потенційних можливостей в освітньому процесі, професійному самовизначенні;
- профілактика – своєчасне попередження відхилень у розвитку та становленні особистості, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі;
- корекція – усунення виявлених труднощів соціально-психічного розвитку здобувачів освіти, зниження ризиків проблем адаптації до освітнього середовища, схильності до залежностей та правопорушень, різних форм девіантної поведінки;
- навчальна діяльність – форма активного співробітництва, направлена на удосконалення, розвиток, формування особистості;
- консультування – багатофункціональний вид індивідуальної та групової роботи, спрямований на вирішення запитів, з якими звертаються учасники освітнього процесу;
- зв'язки з громадськістю – діяльність, спрямована на досягнення взаєморозуміння, співпрацю між окремими особами, колективами, соціальними групами, організаціями, державними органами управління;
- просвіта – формування психологічної та соціальної компетентності учасників освітнього процесу.

Психолог здійснює діяльність як у ПДАТУ (психологічна просвіта, діагностична, консультативна, освітня діяльність, обробка результатів досліджень тощо), так і за його межами (підготовка до проведення заходів, оформлення робочої документації, планування, звітність, робота у навчально-методичних та наукових центрах, громадських організаціях тощо).

Уповноваженій особі психологічного забезпечення освітнього процесу у ПДАТУ надаються окреме робоче та навчальне приміщення (кабінет) для групової та індивідуальної роботи, що забезпечуються необхідними технічними

засобами, канцелярським приладдям, навчально-методичними матеріалами тощо.

2. Уповноважена особа психологічного забезпечення освітнього процесу зобов'язана:

- знати чинне законодавство щодо діяльності психологічної служби у системі освіти та інші нормативно-правові акти, пов'язані з його діяльністю;
- будувати свою діяльність на основі доброзичливості, довіри, у тісній співпраці з усіма учасниками освітнього процесу;
- застосовувати у роботі психологічний і соціологічний інструментарій, рекомендований для використання;
- бути компетентною і постійно збагачувати знання у межах своєї компетенції;
- надавати психологічну допомогу за запитами учасників освітнього процесу;
- уникати будь-яких неофіційних взаємин з учасниками освітнього процесу;
- інформувати учасників освітнього процесу про результати проведених психологічних обстежень, їх значення і можливості подальшого використання (за винятком особистої інформації), про свою діяльність на основі об'єктивних і точних даних таким чином, щоб не порушувати Етичний кодекс психолога;
- здійснювати індивідуальну діагностику, корекцію за запитом учасників освітнього процесу;
- виконувати функції та надавати неупереджені об'єктивні судження щодо учасників освітнього процесу, зокрема щодо їх поведінки, особистих рис, відповідності соціальним нормам;
- використовувати науково обґрунтовані методи і технології професійної діяльності;
- популяризувати соціально-психологічні знання;
- поважати гідність здобувачів освіти;
- виконувати свої посадові обов'язки в межах своїх повноважень;

- нести особисту відповідальність за результати і наслідки своєї професійної діяльності;
- пропагувати здоровий спосіб життя, підвищувати рівень психологічних знань науково-педагогічних та педагогічних працівників;
- постійно підвищувати свій професійний рівень;
- знати вимоги державних стандартів щодо забезпечення освітнього процесу, основні напрями і перспективи розвитку освіти, психолого-педагогічної науки.

3. Уповноважена особа психологічного забезпечення освітнього процесу має право:

- визначати різні види робіт з огляду на потреби ПДАТУ;
- планувати діяльність відповідно до рекомендацій методичних установ психологічної служби;
- ознайомлюватися з документами, скаргами, що містять оцінювання його роботи, надавати щодо них роз'яснення; захищати професійну честь і гідність;
- вільно обирати освітні програми, форми навчання, заклади освіти, установи і організації, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації та перепідготовку працівників психологічної служби;
- відмовлятися від виконання розпоряджень адміністрації (ректора, декана, директора) в тих випадках, коли вони суперечать професійно-етичним принципам, та виконання діяльності, не передбаченої трудовим договором, посадовими обов'язками та планом роботи.